

S Z E R K E S Z T Ő I Ü Z E N E T E K

„Mai fiatalok.” — Még mielőtt a levelében felvetett problémákra válaszolnánk, engedje meg, hogy egy olyan — szinte azt lehetne mondani matematikai — igazságra emlékeztessük, amelyre rendszerint nem gondolnak sem azok az idősebbek, sem azok a fiatalok, akik úgy érzik, hogy „generációs konfliktusba” kerültek. Ez az igazság pedig az, hogy ezt a konfliktust mindenki csak egyénileg éli át, mint szubjektív élményt. A társadalom összessége szempontjából azonban nincs olyan nagy jelentősége. Egy pillantás a népszaporodási statisztikákra ugyanis bárkit meggyőzhet arról, hogy hosszú idő óta évről-évre ugyanannyi gyermek születik. A jóval hatvan év fölötti átlagos életkort figyelembevéve ez azt jelenti, hogy a társadalomban az egyévestől a hatvanévesig az összes korosztály állandóan azonos lélekszámban van képviselve. A társadalom összessége tehát nem ismeri a „nemzedékváltást”, hiszen az összetétele, kor szerinti megoszlása állandóan ugyanaz. Nincs olyan év, amelyben ne lennének un. „mai fiatalok”, és amelyben ne lennének olyan öregek, akik „bezzeg a mi időnket” emlegetik.

Nemzedékváltás csak az egyes családokon belül van és rendszerint ott is vált ki élesebb vagy kevésbé éles összeütközéseket. A társadalom összességének azonban mindenkor egy aránylag kisebb hányadát érinti és nem is lehet másképp kezelni, mint egyes korosztályok sajátos és állandóan jelentkező problémáját. A „mai fiatalok” gyűjtő fogalmába rendszerint a mindenkori 18—23 év közötti fiatalok tartoznak. Fontos és kritikus évek ezek, hiszen az ember ezekben az években válik gyermekből felnőtté. Az un. „Sturm und Drang” periódusa ez, a „viharos” időszak, amikor egyszerre rohanják meg az erabert a világról, a dolgokról szerzett ismeretek, valamint az az igény, hogy sajátosan, a maga módján foglaljon állást velük szemben. Lélektani szükségyszerűség, hogy ezt az állásfoglalást felfokozott magabiztosság és bizonyos „lázado” attitűd jellemzi. Hogyan is hangsúlyozhatná másképp az önállóságát. Nem is itt van a hiba.

A baj rendszerint ott kezdődik, amikor a szülők elfeledkeznek a saját egykorvolt „viharos” időszakukról. És itt kapcsolódhatunk az Ön levelében felsorolt keserű panaszokhoz. Sajnos az az érzésünk, hogy ha most feleségével együtt úgy érzik, hogy húsz év körüli gyermekeik „teljesen elidegenedtek” önöktől, ebben jórészt önök is hibásak. Az élet rendje az, hogy ezekben az években a gyermekek viszonya a szülőkhöz, minőségében átalakul. Nem jelent ez szükségképpen elszakadást, csupán a kinőtt szellemi függőségi kötelek eltépését. És az okos szülő nem akadályozni, hanem inkább előmozdítani igyekszik ezt a folyamatot, hogy az eddigi inkább fegyelmi kapcsolatot egy új és bizonyos baráti bensőséget is tartalmazó kapcsolat váltsa fel.

Az, amit ön a „mai fiatalok” jellemző tulajdonságaiként felsorol, ugyanígy jellemezte a tíz, húsz, harminc év előtti fiatalokat is és jellemezni fogja az ezután felnövőket is. Önök csak azért érzik olyan különösen jelentősnek ezt a generációs összeütközést, mert most érkezett el az idő, amikor gyermekeik minden tekintetben a maguk lábán kezdenek el járni. Viszont gondoltak-e arra, hogy abban, ha ez az önállóság annyira heves és végtelen formákban jelentkezik, döntő része van annak, hogy önök maguk nem tartottak lépést a szellemi élet eseményeivel? Csakis így magyarázható, amiről szintén panaszkodik, ti., hogy „óriási szakadék tátong” a gyermekei és ön között a modern művészetek és például a modern zene megítélése terén is. Ne vegye rossz néven, ha emlékeztetjük arra, hogy Bartók Béla már az ön fiatal korában is az idősebbek közé tartozott és már akkor világszerte elismert művész volt.

Összegezve az elmondottakat, szeretnénk megkérni, hogy ne keseregjen, hanem próbálja egy kicsit megérteni ezeknek a fiataloknak hevességét is, nyers szókimondását is. Sajnos nagyrészükről úgyszintén idő előtt lekopik a mai

őszinteség és a világ megjavítására irányuló szándék is. És felejtse el nyugodtan azt az aggodalmát, hogy éppen most valami érthetetlen, félelmetes és idegen generáció jelent meg a porondon. Ez az a bizonyos, az üzenetünk elején említett szubjektív érzés. Mert tíz évvel ezelőtt a mai harmincévesekkel kapcsolatban volt egyeseknek ugyanez az érzése és tíz év múlva a mai kis általános iskolásokkal kapcsolatban lesz.

E. L.-né, Miskolc. — Köszönjük a kedves és megható elismerő sorokat. Az különösen jól esett, hogy egy református testvérünktől érkeztek. Természetesen, mint a múltban, úgy a jövőben is kínosan kerüljük az olyan megnyilatkozásokat, amelyek csupán a különböző felekezetű keresztények közötti ellentétek szítására alkalmasak. Most sem „hitvitát” akarunk kezdeményezni, amikor levelének arra a részére reflektálunk, amelyben evvik legutóbbi szerkesztői üzenetünkhöz fűz megjegyzést. Azt írja, hogy nem ért egyet a „test nagy méltóságáról” írottakkal, mert a szentírás olvasásából tudja, „hogy Isten nem testi lénynek teremtett minket, hanem örökkévaló léleknek”. Nos, azt hisszük, ezt a protestáns teológia sem tanítja így. A protestánsok is a test feltámadásában hisznek, hiszen Jézus maga is test szerint támadt föl. A katolikus tanítás szerint mindenestre az ember nem külön test és külön lélek, hanem a kettőnek szubsztanciás, lényegi egysége. Bár igaz, hogy a bűn következtében megromlott az emberi természet, és az is igaz, hogy Jézus megalázta magát, mikor a haladó testet magára öltötte, hogy megváltásunkért keresztthalált haljon. Ugyanakkor a teológusok egybehangzó véleménye, hogy a megtestesülésre akkor is sor került volna, ha nem lett volna eredeti bűn és nem lett volna szükség megváltásra. Ez pedig a test magas méltóságba emelését jelenti.

M. E. Budapest. — A pallium nem palást és nem tévesztendő össze a pallával, azzal a négyszögletű díszes kis takaróval sem, amellyel a szentmisében a kelyhet letakarják. A pallium az érsekek hagyományos díszjelvénye, amelynek használata a hatodik századtól vált általánossá. Az újonnan kinevezett érsek a kinevezéstől számított három hónapon belül kéri a pápától a palliumot, mert amíg meg nem kapja, érseki joghatóságát nem gyakorolhatja. Ez mai alakjában egy kb. három újjnyi széles, a vállat körülfogó, hófehér gyapjúból készült szalag, amelynek elől és hátul lecsüngő része van. Ezekbe hat fekete kereszt van beszöve. Régi hagyomány, hogy minden évben január 21-én, Szent Ágnes napján, a pápa bárányokat áld meg. Ezeknek a bárányoknak gyapjából szövik a palliumokat, amelyeket, ha elkészültek Szent Péter és Szent Pál ünnepének előestéjén áld meg a pápa vagy helyettese, majd Szent Péter sírján helyezik el őket, és itt maradnak mindaddig, amíg valamelyik érseknek el nem küldik.

„Zenebarát”. — A szeriális zene, mint a neve is mutatja, szeriákon, azaz sorozatokon alapuló zene. A szeria a tizenkét fokú skála egyes hangjai között létesített matematikai összefüggés, sorozatban való ismétléséből áll. Ez a zene teljesen atonális, vagyis elveti a hagyományos, invención alapuló dallamszöveget és helyébe egy merőben intellektuális, matematikai konstrukciót állít.

L. K. Pécs. — A kánon szó eredeti jelentése: szabály, zsinórmérték. A mise középső része úgy kapta ezt az elnevezést, hogy az ókeresztény időkben canon actionis-nak, az áldozatbemutatás szabályának nevezték.